

הח' י. האוזמן משובל חוזר לנושא:

החזקת הסככות לעתות בצורת

בנושא זה נתפרסמו דברים מאלפים על ידי יעקב עצמון, ויש מקום להדגשתם הנוספת. הבצורת של השנה מצטרפת לעונה מעוטת גשמים של השנה הקודמת. מלאי הקש ש"צריך" היה בדרך כלל לאגור במשקי הנגב, חוסל, ורוב המשקים נתונים במצב של "חוסר כל" מוחלט. הסיכוי להשיג חומרי רפד מחוץ למשק נראה מצומצם ביותר. חומרת הבצורת והיקפה הרחב יגרמו חזאי להסתערות של קונים על המלאי הזעום של קש המצוי בארץ, ורוב המשקים לא יוכלו לבוא על סיפוקם בגלל המחיר הגבוה. מחוסר ברירה יצטרך המשק "להסתדר" בחומרי ריפוד שנמצאים בעין ולגלות מקורות נוספים במשק, כגון זבל עופות יבש, קש מגידולי שלחין (תירס וכדומה), נסורת, שבבים וכו'.

אולם כל התחליפים האלה לקש לא יספקו את הכמות הדרושה במלואה, וניאלץ, כנראה, לאחוז בדרכים בלתי רגילות בהחזקת הבקר בסככות השתא. דרך אגב, כדאי להזכיר שבשעת העלאת תכניות הסככות דובר הרבה על שאלת חומרי הרפד, הובע כבר אז החשש למחסור בתנאי שיכון אלה. הוצעו אז שתי הצעות לפתרון הבעיה, אשר לדעתי כוחן יפה גם היום. ההצעה האחת היתה — לאגור "מחסני" קש גדושים בשנות השפע. למעשה דבר זה אפשרי היה בדי רום, כיוון שנמצאו כאן כמויות ניכרות למדי של קש, שבחלקן נמכרו למשקי הצפון ובחלקן לא נאספו כלל; אין כל ספק שדי היה בהן למלא את החסר בשנת בצורת. ההצעה השניה היתה — לקצר את זמן השהיה של הפרות בסככות ובדרך זו לצמצם את הצרכים בחומרי רפד. במצבנו כיום מוטל עלינו לתכנן כבר מעכשיו את השימוש החסכוני בחומרי רפד בחורף של שנת תש"כ, כי הלא גם מאזרנו, בחורף נורמאלי,

אין להחזיק את הבקר בחצר פתוחה לרוחות, גשם ובוץ מחשש נזקים קשים. חייבים אנו, אי פוא, לתכנן את החזקת העדר כך שבשאר עונות השנה (פרט לחורף) יבלה הבקר רוב זמנו בחצרות, ובסככות הוא יעמוד לעת הארוחות בלבד, ובמידת האפשר, בשעות היום החמות ביותר בעונת הקיץ. עלינו לזכור שכל ליטר של שתן מצריך 2.5 ק"ג קש להספתו. היוצא מזה שכל שעה נוספת שהבקר ישהה מחוץ לסככה תגדיל את אפשרויות הקימוצים בחומרי רפד.

סדר זה בהחזקת הפרות יחייב גם שינויים מסויימים בסדרי הזנה. במשקים רבים נהוג להגיש לבהמות את המספוא הגס במנות גדולות בבת אחת ומשום כך משתהות הפרות במשך שעות רבות בסככה. למעשה שיטה זו אינה רצויה בדרך כלל, כי מספוא כזה, הנשאר שעות ארוכות באיבוס, נפגם בטעמו; ולכן רצוי ביותר לחלק את המספוא הגס במנות קטנות יותר, כדי שהבקר יאכל אותו תוך זמן קצר, בעוד המזון טרי ונקי. יש להניח שדרך זו של הגשת המספוא היא גם יעילה יותר מבחינת נצילותו הפרודוקטיבית של המזון. נוסף לזה, מסתבר מאליו שניאלץ לצמצם בשנה הקרובה את מנות המספוא הגס מחמת ההפחתה במי השקייה לגידולי מספוא בקיץ והיכול הזעום של שחת בשדות הבעל, וממילא לא נוכל להגיש מנות גדולות של מספוא גס.

ברור, אם כן, שמגמתנו לשנה זאת צריכה להיות החזקת הבקר בסככות לפי השיטה שהיתה מקובלת עלינו, בימים ההם, כשהעדרים היו משוכנים ברפתות הסטנדרטיות עם רצפות בטון; לפי נהוג זה החזקו הפרות אך שעות מעטות ביממה ברפת ורוב זמנן בילו בחצרות. חבר עובדים מנוסה, שיהיה מוכן להטיל על עצמו מאמץ נוסף בעבודה בשעת הדחק, יצליח למנוע את הנזקים הצפויים לעדר מחמת חוסר חומרי רפד.

לכם, עוסק בחלוקת חומרים כאלה.

4. לשאלת רישום העבודה: לדעתי, בכל העבודות שמנית צריך לתייב את הענף, אבל יש להדגיש זאת במאון. לא טוב עושים המשקים שמוציאים עבודות אלו מסעיף העבודה בענף ורושמים אותן בסעיפים אחרים. אין הם מרמים איש אלא את עצמם, ולפעמים את ועדת הפרסים.